

Probleem- en oorzakenanalyse

PPAC

Projectmanagement
Programmamanagement
AdviesCentrum

Handreiking Probleem- en oorzakenanalyse

Gebaseerd op de methodologie van interactieve beleidsontwikkeling zoals ontwikkeld door Leo Klinkers.

Bron:

Beleid begint bij de samenleving, Leo Klinkers, 2002, ISBN 90-5931-018-7

Handreiking door Ilse Dresscher en Ruth van Rossum, Projectmanagement Programmamanagement AdviesCentrum JenV (PPAC).

Voor ondersteuning:

Projectmanagement Programmamanagement AdviesCentrum JenV (PPAC)

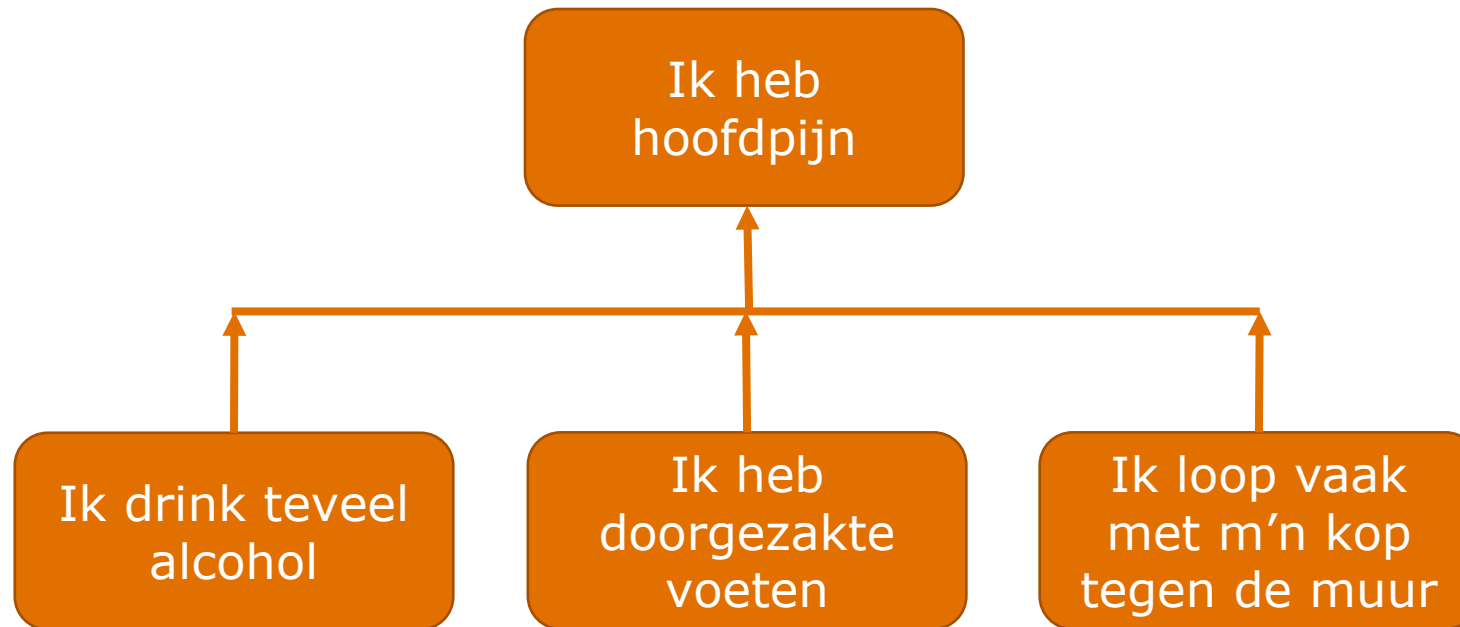

De noodzaak van een probleem- en oorzakenanalyse

- Het is noodzakelijk om de oorzaken van problemen te kennen; dat is niets anders dan het stellen van een goede diagnose
- Zonder diagnose / analyse is geen goede (en navolgbare) therapie / oplossing mogelijk
- Een gedeeld beeld van problemen en oorzaken is nodig voor een gezamenlijke aanpak
- Als je geen oorzaken in kaart brengt
 - kun je niet afwegen welke interventies / acties je moet inzetten
 - doe je wellicht onbewust aan symptoombestrijding
- Als je niet het geheel van de problematiek in beeld brengt, vanuit verschillende percepties, mis je facetten van het vraagstuk en ga je onbedoeld acteren vanuit een tunnelvisie
- Baseer het op consultatie van je omgeving (niet zelf bedenken of alleen uit rapporten halen)

Voorbeeld van een probleem- en oorzakenschema

Probleem- en oorzakenanalyse: wat, waarom en wanneer?

Wat?

- Een schematische weergave van het vraagstuk, waarin zichtbaar wordt
 - uit welke elementen het vraagstuk bestaat
 - wat symptomen en dieper liggende oorzaken zijn (het oorzakelijk complex)
- Op basis van de omgevingsconsultatie
- Opgebouwd uit uitspraken in de interviews

Doel

- Een röntgenfoto van de problematiek maken
- Een gedeeld beeld van het vraagstuk opbouwen met de betrokken omgeving (voorbij de individuele percepties)
- Een ondergrond maken om te kunnen bepalen of er een probleem is en of partijen daarop willen of moeten gaan acteren
- Een ondergrond maken om in een volgende stap te kunnen bezien op welke punten in de problematiek actie moet worden genomen
- Als je dit hebt, heb je altijd een goed verhaal over wat er aan de hand is, waar het vandaan komt, wat de mechanismen zijn, en wat beste interventies zijn

Wanneer?

- Na de omgevingsconsultatie en de bloemlezing

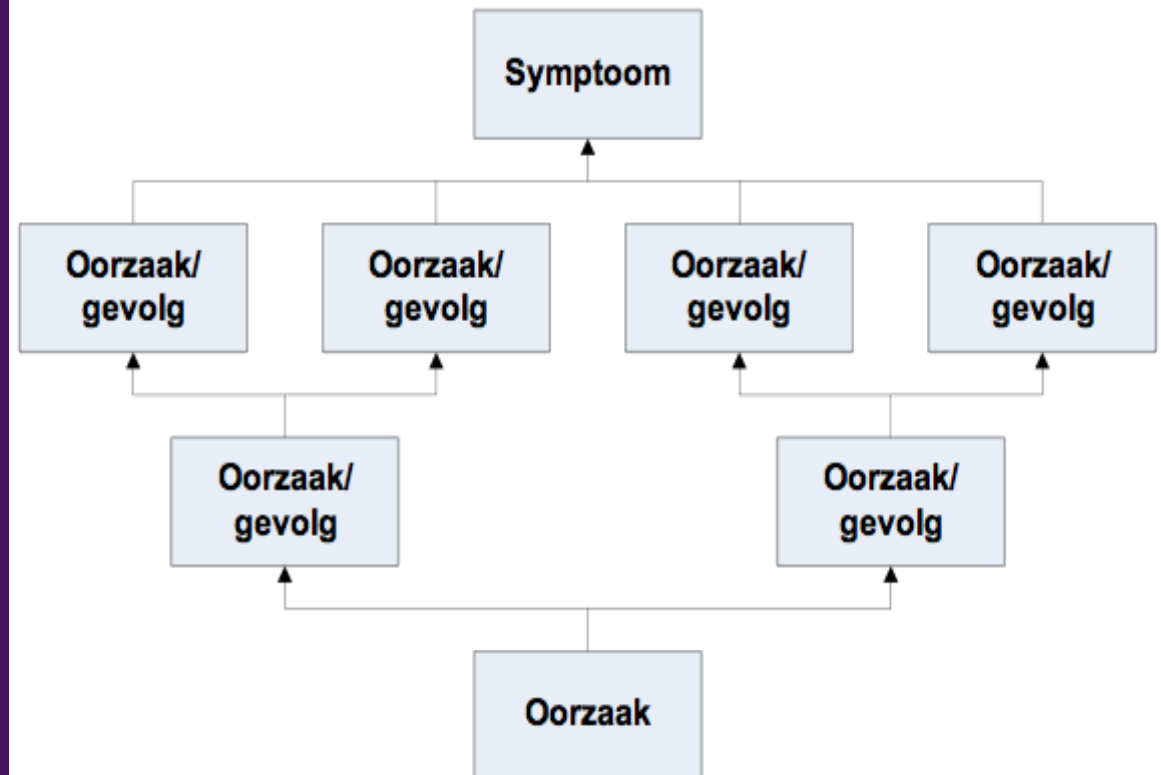
Opbouw van een probleem- en oorzakenschema

**Symptoomniveau: gevolg
van niveau 3**

**Oorzakelijk niveau 3:
gevolg van niveau 2**

**Oorzakelijk niveau 2:
gevolg van niveau 1**

**Oorzakelijk niveau 1:
diepstliggende oorzaak**

Probleem- en oorzakenschema: hoe?

Hoe?

- 'Knip' letterlijke uitspraken over problemen en oorzaken uit de oogst van de consultatie
- Als je een bloemlezing hebt gemaakt: neem de uitspraken daarin over problemen en oorzaken als basis
- 'Puzzel' met deze uitspraken
- Logisch nadenken, wat veroorzaakt wat?
- Symptomen bovenin, dieper liggende oorzaken onderin

Aandachtspunten

- Laat het schema ontstaan uit het materiaal (en niet vanuit jouw eigen beeld van hoe het in elkaar zit)
- Elk schema zit anders in elkaar, omdat vraagstukken verschillen
- Bij complexere problemen is er in het algemeen nooit één oorzaak en één oplossing

Probleem- en oorzakenschema: betrek de omgeving

- Baseer het op input vanuit de omgeving
- Vraag anderen mee te doen om het schema te maken
- Koppel een conceptversie terug naar de stakeholders
- Laat mensen meekijken om de analyse te verrijken: zit het goed in elkaar, hebben we blinde vlekken, klopt de oorzakelijkheid?
- Check bij stakeholders op her- en erkenning van de analyse

Terugkoppeling naar omgeving en verrijking

PPAC

Projectmanagement
Programmamanagement
AdviesCentrum

Probleem- en oorzakenanalyse: feiten en cijfers

- Het probleem- en oorzakenschema is gebaseerd op kwalitatieve input uit de omgeving
- Doe ook desk research om voeding te krijgen voor de probleem- en oorzakenanalyse
- Vraag in de consultatieronde (en bij de terugkoppeling van de probleem- en oorzaken schema's) of stakeholders beschikken over informatie / rapporten / onderzoek
- Maak een overzicht van de betreffende informatie
- Benut dit om het inzicht in het vraagstuk te versterken en om afwegingen te maken over de aanpak
- Vul het aan gedurende het traject ('groeiende database')

Probleem- en oorzakenschema: voorbeelden uit de praktijk

oorzaken van diffuse bronnen

